

Tasakaalus majandus 2040 visiooni lühikokkuvõte

Visioon sündis vajadusest leida suund kliimakriisi, tehnoloogiliste muutuste ja globaalse ebastabiilsuse ajastul. See toetub aastatel 2022–2025 koostatud Rohetiigri teekaartidel, mis ühendavad viie sektori põhjaliku analüüsi ja ligi kolmesaja organisatsiooni kogemuse. Tulemus on ambitsioonikas, kuid realistlik pilt: majandus, kus inimeste heaolu ja ökosüsteemide tervis toetavad üksteist, kus väärtus sünnib targast kasutusest, mitte raiskamisest.

Elujõuline Eesti 2040

2040. aastal on Eesti majandus elav ökosüsteem, kus väärtus sünnib teadmistest, koostööst ja ringlusest. Kasv põhineb ressursikasutusel ja selle taastamisel. Ettevõtted, kogukonnad ja teadlased loovad ühiselt süsteemi, mis on paindlik, läbipaistev ja toimib looduse piires.

Linnadest on kujunenud tervislikud elupaigad, kus põimuvad töö, vaba aeg ja loodus. Külad on juurdunud kohaliku eluviisiga ning digitaalselt ühendatud globaalse võrgustikuga. Eesti ei sõltu enam fossiilkütuste impordist ning ekspordib maailmale teadmispõhiseid, vähese jalajäljega lahendusi. Tervem ökosüsteem tähendab tugevamat majandust. See põhimõte on meie konkurentsieelis ja investorite usalduse alus.

Tulemuseks on stabiilsus, mis ulatub kaugemale majandusnäitajatest. Kui varasematel kümnenditel põhjustasid kriisid šokke ja ebakindlust, siis nüüd suudab majandus paindlikult kohaneda ja kiiresti taastuda. Süsteem ei toetu enam ühele või kahele sambale, vaid paljudele tugipunktidele, mis loovad vastupidavuse. Energiat toodetakse hajutatult ja taastuvatest allikatest. Hooned ja võrgud suhtlevad, salvestus ja nutikas tarbimine tasakaalustavad süsteemi. Transport ühendab sujuvalt ühistranspordi, kergliikluse ja nõudluspõhised lahendused. Tarneahelad on efektiivsed ning ringmajandus hoiab ressursid pidevalt kasutuses.

Andmepõhine läbipaistvus suurendab usaldust – igaüks saab näha, kuidas süsteem toimib, ja mõistab, et tema isiklik panus tarbija, ettevõtja või kogukonnaliikmena on osa suuremast tervikust. Tänu e-riigi taustale ja kiiretele otsustele oleme innovatsioonilabor, kus saab katsetada, kuidas uus töötab – väike, kuid täpne mudel maailmamajanduse sees. Oma selge kursi ja järjekindlusega on Eesti saavutanud koha maailmakaardil kui usaldusväärne partner ja eeskuju.

Tasakaalu kujundanud teekond

Meie teekond algas 2020. aastatel, mil traditsiooniline, fossiilkütustest ja ühekordsest tarbimisest sõltuv majandusmudel oli muutunud haavatavaks ega suutnud enam tagada pikaajalist turvalisust. Eesti valik oli selge: ehitada uus arengutee, et hoida konkurentsivõimet ja ennetada impordisõltuvusega kaasnevat inflatsioonisurvet.

Ühiselt otsustasime keskenduda neljale läbivale teemale – ruumilisele planeerimisele, säästvale liikumisele, taastuenergiale ja ringmajandusele.

Seejärel hakkasid valdkonnad muutuma: ettevõtted investeerisid innovatsiooni ja koostöösse, riik lõi pika vaatega poliitikaraamistiku ning kogukonnad võtsid vastutuse oma elukeskkonna eest. 2030. aastaks olid esimesed tulemused nähtavad – puhas energia, mugav liikumine, linnaruumi taastatud kvaliteet ja ressursitõhus tootmine. Ehitussektor liikus tehaselise renoveerimise ja energiatõhususe suunas, linnaplaneerimisel hakati inimest ja loodust käsitlema ühtse kooslusena. Maakasutuses leiti tasakaal toidutootmise ja ökosüsteemide säilimise vahel. Tööstus võttis omaks ringmajanduse – materjalid ei liigu prügimäele, vaid ringlevad pidevalt. 2035. aastaks oli ka haridus järele jõudnud: uued oskused, süsteemne mõtlemine ja koostöö said Eesti uue edu aluseks.

2040. aastaks oli järjepidev töö viinud majanduseni, mis oli elujõuline, õiglane ja teistele eeskujuks.

ettevõtted investeerisid
innovatsiooni ja
koostöösse, riik lõi pika
vaatega
poliitikaraamistiku ning
kogukonnad võtsid
vastutuse oma
elukeskkonna eest.

Eesti lugu on
maailmas
eeskujuks

Visiooni kangelased

Kõige tähtsam roll on inimestel, mitte dokumentidel ega institutsioonidel. Eesti edulugu sündis inimeste otsustest ja julgusest muuta harjumusi isegi siis, kui see nõudis loobumist mugavast ja tuttavast. Ettevõtjad võtsid riske, katsetasid uusi mudeleid ja tõid turule lahendusi, mis muutsid tarneahelaid, tootmisviise ja teenuseid – alates energiasalvestusest ja süsiniku sidumisest kuni rohetehnoloogiate ekspordini. Teadlased sidusid Eesti rahvusvahelise teadmiste võrgustikuga ja pakkusid lahendusi, mis aitasid kohalikel ettevõtetel ja kogukondadel kasvada. Talupidajad õppisid ühendama traditsioonilisi teadmisi ja nutikaid tehnoloogiaid nii, et see toetab mulda, vett ja elurikkust. Kogukonnajuhid hoidsid sidusust ja ühist kindlust, et muutused oleksid ühised ja kestvad.

Igaüks neist on kangelane oma igapäevases tegevuses – teadlane laboris, ettevõtja turul, õpetaja klassis, talunik põllul. Eesti lugu on maailmas eeskujuks: mitte suuruse, vaid julguse, koostöö ja järjekindlusega.

Tasakaal on meie ühine kompass, mis hoiab suunda ka ebakindlas tulevikus. See on osa meie igapäevasest kultuurist, mis peegeldub koolihariduses, ettevõtete strateegiates ja kogukondade väärtustes. Tasakaal on põhjus, miks Eesti majandus on 2040. aastal samaaegselt usaldusväärne ja uuendusmeelne, kohalikult tugev ja globaalselt nähtav.

Üleskutse

Meie visioon on kutse tegutsemisele. Tasakaalus majandus ei püsi iseenesest, vaid vajab pidevat tähelepanu, hoolt ja tarku otsuseid. Iga samm – olgu see tarbija, ettevõtja või poliitikakujundajana – kas tugevdab või nõrgestab seda tasakaalu.

Üleskutse on selge: hoida fookust, süvendada koostegutsemist ja kanda edasi väärtusi, mis annavad jõu ja suuna. Ettevõtjad kujundavad turge, võtavad riske ja ka ümbritsevaga seotud vastutuse. Riigivalitsejad loovad stabiilse ja õiglase poliitikaraamistiku, mis toetab pikaajalist kestlikkust ja innovatsiooni. Kogukonnad võtavad julgelt sõna ruumiplaneerimisel ja elurikkuse hoidmisel. Iga kodanik panustab oma igapäevaste valikutega. Tasakaalus majandus on kõigi ühine vastutus ja ka võimalus.

Tasakaalus majandus 2040 on tõend, et visioon võib saada reaalsuseks. Majandus saab olla korraga edukas, õiglane ja loodusega kooskõlas. Väike riik võib näidata teed ja olla suur eeskuju. Tasakaalus majandus on Eesti uue edu alus.